

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno diplomanta: Karel Klinovský

Téma a rozsah práce: Problémy trestů u trestných činů v silniční dopravě (77 stran)

Datum odevzdání práce: 17.2.2015

Diplomant si pro svou práci zvolil téma Problémů trestů u trestných činů v silniční dopravě. Ačkoliv je problematika trestné činnosti a trestání v silniční dopravě již tradičním a z mnoha aspektů (kriminalistických, kriminologických i trestně právních) nahlíženým předmětem vědeckých prací, rozhodně se nejedná o téma neaktuální, ba naopak. I v současnosti, kdy statisticky ubývá tragických dopravních nehod (jak autor správně poukazuje v úvodu své práce), roste společenská poptávka po trestních řešeních závažných negativních jevů objevujících se na českých silnicích, jako je agresivní chování řidičů (nebezpečné předjíždění, tlačení se řidičů na před nimi pomaleji jedoucí vozidlo, vybrždování apod.), jízda v opilosti či absolutní nerespektování zákazu řízení. Téma zvolené diplomantem tak představuje velmi dobrou příležitost originálního zpracování konkrétních trestně právních problémů a jejich řešení v silniční dopravě.

Autor v diplomové práci prokázal dostatečné teoretické znalosti, a to nejen z trestního práva, ale částečně i z kriminologie a penologie. Jeho výklad odpovídá současnému stavu poznání v tomto oboru. To je patrné zejména z jeho polemik nad účinností a vhodností jak některých druhů trestů pro pachatele trestných činů v silniční dopravě, tak i případných odklonů trestního řízení. Diplomant rovněž prokázal dostatečnou orientaci ve studijních materiálech a dokázal oddělit pro jeho práci podstatné zdroje od těch nepodstatných. Při vytváření své práce autor používal standardních vědeckých metod, a to zejména kritické analýzy a komparace textů.

Autor si hned v úvodu vytyčil za cíl provést kritickou analýzu ukládaných trestů (a odklonů trestního řízení) za trestné činy spáchané v silniční dopravě a navrhnout případné řešení jednotlivých problémů s tím spojených. Lze konstatovat, že ve své práci stanovených cílů vesměs dosáhl, a to samostatně a způsobem, který odpovídá základním požadavkům na obdobný druh vědecké práce.

Předložená práce splňuje po formální stránce všechny požadavky. Celkově je práce vypracována na 98 stranách, přičemž vlastní text včetně úvodu a závěru obsahuje 65 stran. Nechybí abstrakt v českém a anglickém jazyce i seznam klíčových slov. Text sám je přehledně strukturován na úvod, čtyři relativně samostatné části, které se dále člení na jednotlivé kapitoly a podkapitoly, a (celkem nepochopitelně rovněž očíslovaný) závěr. V první části se autor na cca 15 stranách zaměřil na vymezení trestné činnosti (a trestných činů) v silniční dopravě, přičemž definoval a od sebe odlišil jednotlivé druhy dopravy, určil, co pro účely jeho práce za trestný čin v silniční dopravě považuje, a podal komentovaný výklad k jednotlivým trestným činům sem spadajícím. Následuje rozsahem poměrně kratší (5 stran) kriminologická část o pachatelích v silniční dopravě, ve které se snažil charakterizovat tzv. piráty silnic jakožto typ agresivních řidičů a dále se zabýval problematikou řidičů

opakovaně porušujících zákaz řízení. Stěžejní část (29 stran) pak představuje výklad o trestech v silniční dopravě. V ní autor shrnuje jak obecné poznatky k systému a účelu trestu a k jednotlivým trestům, tak i konkrétním problémům ve vztahu k trestání za trestné činy v silniční dopravě. Konečně se autor v krátkosti (8 stran) zabývá i problematikou odklonů trestního řízení namísto trestání za delikty v silniční dopravě. Svě poznatky pak sumarizuje a hodnotí v závěru své práce. Diplomant tak pro svou práci zvolil logickou strukturu, která čtenáři pomáhá v dobré orientaci v práci. Přesto by bylo vhodné věnovat větší část práce samotným problémům s trestáním za delikty v silniční dopravě, než obecnému výkladu o systému a účelu trestů nebo o jednotlivých druzích trestů bez vztahu k silniční dopravě. Výklad o samotných trestných činech a jejich pachatelích dosahující svým rozsahem takřka ½ práce pak se zvoleným tématem (tj. problematikou trestů) souvisí jen velmi okrajově. Autor při svém výkladu postupuje od obecného ke konkrétnímu, takže práce je dobře srozumitelná pro běžného čtenáře.

Autor s ohledem na zvolené téma zvolil sice dostatečný a reprezentativní okruh pramenů, a to i co se týče monografií a článků v odborných časopisech, v práci však až na jedinou výjimku zcela absentují zahraniční zdroje, což má za následek, že autor se v práci jen velmi málo věnuje srovnání se zahraniční situací, což by bývalo bylo velmi přínosné.

Autor ve výkladu ne vždy pečlivě odkazuje na cizí zdroje; to platí zejména u obecných definic, které (ač v oboru poměrně všeobecně známé) jen těžko pocházejí ze samostatné tvůrčí činnosti diplomanta (viz níže v připomínkách). Diplomant však zcela správně dodržuje citační normu fakulty ohledně odkazů cizí prameny, a to i včetně internetových zdrojů, u kterých uvádí jak kompletní webovou adresu, tak i přesné datum a zobrazení (chybí však konkrétní čas). Přehlednosti odkazů na prameny prospívá využívání citační zkratky „ibid.“ namísto zbytečného znovu uvedení odkazované publikace. Škoda jen, že autor rovněž nevyužíval i zkratky „op. cit.“.

Hloubka autorem provedené analýzy tématu se jeví s ohledem na rozsah práce jako ještě dostačující. Autorovi sice nelze vytknout skutečnost, že se při vytváření práce zjevně řídil pravidlem „od obecného ke konkrétnímu“, avšak tento přístup vedl k tomu, že se diplomant někdy příliš věnoval obecným problémům, které s jím zvoleným tématem již tolik nesouvisí (viz výše). Na druhou stranu lze vyzdvihnout a pozitivně hodnotit diplomantovu snahu o kritický přístup k problému a jeho polemiky ať už se stávající úpravou či s praktickým přístupem orgánů činných v trestním řízení. Ty práci velmi obohacují a zvyšují její úroveň.

Úprava práce je na pěkné úrovni, i když autor mohl text lépe graficky oddělovat (např. menším písmem nebo kurzívou doslovné citace zákona, začít další kapitolu na nové stránce, nikoliv ihned za předcházející text, atd.). Autor vhodně přiložil k práci dvě statistiky vztahující se k problematice nehod v silniční dopravě, přesto však mohl takovýchto příloh do práce zařadit více, a to i organicky do textu. Autorský text diplomanta je poměrně čtivý, na dostatečné stylistické úrovni. Práce není prosta gramatických chyb a překlepů (dokonce i v úvodu), když autor jednak demonstruje, že nepříliš ovládá psaní čárek v souvětí i ve větě jednoduché (zejména oddělování vložené věty vedlejší do věty hlavní z obou stran čárkou), jednak se na dvou místech dokonce dopouští chyby ve shodě podmětu s přísudkem (str. 42 – „příklady předpokládali“; str. 59 a 60 – „odklony by měli být“). Tyto gramatické chyby a překlepy však svou četností čtenáře příliš neobtěžují. Na druhou stranu lze autorovi vyčíst nadužívání rádooby intelektuálního jazyka („holistické řešení anomie“, „fukuyamovský“), cizích slov a žurnalismů, které mají zřejmě navodit zdání větší vědeckosti a odborné fundovanosti autora. O tom by ovšem měl svědčit především obsah autorova výkladu, nikoliv

na některých místech uměle užívaný jazyk. To totiž někdy vede až k úsměvným situacím, kdy autor takto použije cizí slovo nevhodně, jako se tomu stalo na str. 60, kdy namísto slova „zdrženlivě“ či „rezervovaně“ užívá slova „ostentativně“, tzn. „vyzývavě“ či „nápadně“, což autor vzhledem ke kontextu jistě neměl na mysli.

Nad rámec výše uvedeného má oponent tyto postřehy a připomínky:

- Na str. 6 chybí odkaz na pramen definice dopravy a jejích typů.
- Str. 8 – přestupky se od TČ neliší především pouze ve škodlivosti / nebezpečnosti, ale také v zavinění, kdy u přestupků postačí nedbalost, pokud není stanoveno, že je třeba úmyslu, u TČ je konstrukce opačná.
- Na str. 14 autor uvádí, že pokud řidič dopravního prostředků způsobí nedbalostně újmu na zdraví a následně osobě neposkytne pomoc, lze takové jednání kvalifikovat jako TČ podle § 151 TZ v jednočinném souběhu s TČ podle § 147 nebo 148 TZ. To však není pravda, neboť takové jednání posoudíme jako dva samostatné skutky, tedy jako vícečinný souběh obou TČ (srov. R 8/1984 Sb. rozh. tr.)
- Str. 60 – „Právní zástupce“ obviněného se v trestním řízení nazývá „obhájce“.
- Na str. 65 není autorovo tvrzení o rozdílném přístupu k trestání za TČ v silniční dopravě ve velkých a malých městech ničím podložené (názory jiných autorů, praktickou zkušeností ani statistickými daty).
- Na str. 65 není úvaha autora o tom, že přeměna OOP na peněžité trest je diskriminační vůči chudým pachatelům, úplně domyšlená s ohledem na způsob uložení peněžitého trestu ve formě denních sazeb, při které výše sazby odráží majetkové schopnosti autora.

Přestože předložená práce vykazuje jisté nedostatky, splňuje požadavky na obdobný druh absolventských prací.

Z toho důvodu doporučuji předloženou práci k obhajobě.

Při ústní obhajobě by diplomant měl zodpovědět tyto otázky:

Na str. 14 a 15 diplomant uvádí, že u TČ podle § 151 TZ neobstojí výmluva řidiče, že očekával, že pomoc poskytne další účastník nehody, přičemž jediným liberačním důvodem je skutečnost, že nebylo možno poskytnout pomoc bez nebezpečí pro sebe nebo jiného. Lze si v této souvislosti představit ještě jinou situaci, kdy řidič – účastník nehody – pomoc neposkytne a přeci nebude trestně odpovědný?

V případě úspěšné obhajoby navrhuju práci hodnotit klasifikačním stupněm: velmi dobře

V Praze dne: 10.3.2015

JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.,
v.r.
oponent diplomové práce